

JULES VERNE

ROBINSON-KOULU

JULES VERNE
ROBINSON-KOULU

 SAGA
EDMONT

Jules Verne

Robinson-koulu

Suom. Valfrid Hedman

Saga

Robinson-koulu

Translated by

Valfrid Hedman

Original title

L'école des Robinsons

Cover art: brethdesign.dk

Cover illustration: Shutterstock

Copyright © 1, 2019 Jules Verne and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726318258

1. e-book edition, 2019

Format: EPUB 2.0

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

SAGA Egmont www.saga-books.com - a part of Egmont,
www.egmont.com

I

Halukkailla on tilaisuus ostaa saari Tyynestä valtamerestä.

"Saari myytävänä käteismaksusta, kulungit lisäksi, enemmän tarjoovalle!" toisteli huutokaupantoimittaja Dean Felporg hengähtämättä yhä uudelleen tämän merkillisen myynnin ehtoja pohtiville ihmisille. "Saari myytävänä! Saari myytävänä!" säesti vielä kaikuvammalla äänellä huutaja Gingrass, joka kulki edestakaisin todella perin kiihtyneen väkijoukon keskellä.

Väkeä siinä tosiaan oli tungeksimassa huutokauppakamarin avarassa salissa Sacramento-kadun 10:ssä. Siellä oli paitsi useita Kalifornian, Oregonin ja Utahin amerikkalaisia myöskin joitakuista niistä ranskalaisista, jotka muodostivat runsaan kuudenneksen asujamistosta, sarapiinsa kääriytyneitä meksikolaisia, leveähihaisiin viittoihinsa puettuja kiinalaisia teräväkärkisissä kengissään ja kartiomaiset hatut päässä, Etelämeren kanakeja, vieläpä muutamia Kolminaisuusvirran varsilla kuljeskelevia Mustajalka-, Isomaha- tai Litteäpää-intiaanejakin.

Rientäkäämme lisäämään, että näytelmää esitettiin Kalifornian valtion pääkaupungissa, San Franciscossa, vaikkei siihen aikaan, jolloin uusien kultakaivosten tavoittelu houkutteli kullanetsijöitä molemmilta maapallon puoliskoilta — vuodesta 1849 vuoteen 1852. San Francisco ei enää ollut mitä se oli ollut alussa, karavaanimaja, maihinnousupaikka, kortteeri yhden yön lepäämistä varten

hoppuisille ihmisjoukoille niiden kiirehtiessä Sierra Nevadan läntisellä rinteellä sijaitseville kulta-alueille. Ei, noin kaksikymmentä vuotta sitten oli entinen tuntematon Yerba Buena väistynyt ainoalaatuisen, satatuhatta asukasta käsittävän, kahden kukkulan liepeille rakennetun kaupungin tieltä, joka ei ollut löytänyt kyllin tilaa rantakaistaleelta, vaan oli päättäväisesti alkanut laajentua takalistonsa äärimmäisille kukkuloille asti, — sanalla sanoen kaupungin, joka on syössyt valta-asemastaan Liman, Santiagon, Valparaison ja kaikki muut kilpailijansa Uuden mantereen länsirannikolla ja josta yhdysvaltalaiset ovat tehneet Tyynenmeren kuningattaren, "länsirannikon loistotähden"!

Tuona päivänä — toukokuun 15:nä — oli vielä kylmä. Tässä maassa, joka on välittömästi napaseudun merivirtojen vaikutuksen alaisena, muistuttavat mainitun kuukauden ensimmäiset viikot pikemmin Keski-Euroopan maaliskuun viime viikkoja. Mutta sitä ei olisi huomannut tämän julkisen huutokauppasalin perällä. Lakkaamatta kilisevä kello oli kutsunut sinne suuren ihmisjoukon, ja kesäinen lämpö määrä sai jokaisen otsalle kihoilemaan hikihelmiä, jotka pakkanen ulkona olisi pian jähmetyttänyt.

Älkää luulko, että kaikki nämä häärivät ihmiset olivat saapuneet huutokauppakamariin ostotuumissa. Sanoisinpa, että siellä oli vain uteliaita. Ken olisi ollut kyllin hupsu, vaikka olisi ollut riittävän varakaskin, ostaakseen Tyynenmeren saaren, jonka hallitus kummallisesta oikusta oli pannut vasaran alle? Arveltiin siis, että mitään riittävää tarjousta ei tehtäisi, että kukaan harrastaja ei innostuisi huutamaan. Se ei kuitenkaan ollut julkisen kuuluttajan vika, hän kun koetti yllyttää ostajia huudoillaan, eleillään ja mitä houkuttelevimmilla kuvilla koristetulla kaunopuheisella kehuskelullaan.

Naurettiin, mutta ei kilpailtu tarjouksissa.

"Saari! Saari myytävänä!" toisteli Gingrass.

"Mutta ei ostettavana", vastasi eräs irlantilainen, jonka taskusta ei olisi löytynyt kolikoita pikku somerikonkaan hinnaksi.

"Saari, joka määrättyllä minimihinnalla ostettaessa ei nousisi edes viiteentoista dollariin hehtaarilta!" huusi vasaramies Dean Felporg.

"Ja joka ei tuottaisi senttiä sadalta!" vastasi roteva maanviljelijä, joka hyvin tunsi alaansa kuuluvat yritykset.

"Saari, joka on ympärimitaltaan kokonaista satakaksikymmentä kilometriä ja pinta-alaltaan yhdeksänkymmenen tuhannen hehtaarin laajuinen!"

"Onko se edes vankalla perustalla?" kysyi meksikolainen, vanha kapakkavieras, jonka oma perustus tällä hetkellä näytti varsin horjuvalta.

"Saari, jolla vielä on koskemattomia aarniometsiä", jatkoi huutaja, "sekä niittyjä, kukkuloita, puroja..."

"Taataanko se?" kysäisi eräs ranskalainen, joka ei juuri näyttänyt halukkaalta tarttumaan syöttiin.

"Kyllä taataan!" vastasi toimitsija Felporg, liian varma ammatissaan välittääkseen yleisön pilapuheista.

"Kahdeksi vuodeksi?"

"Maailman loppuun asti."

"Ja vielä senkin jälkeen!"

"Saari aivan omaksi!" toisteli huutaja. "Saari, jolla ei ole ainoatakaan tuhoeläintä, ei petoa eikä matelijaa!"

"Eikö lintujakaan?" tokaisi joku velikulta.

"Eikä hyönteisiä?" säesti toinen.

"Saari enimmäen tarjoovalle!" toisti Dean Felporg aivan hämmentymättä. "No, kansalaiset! Hiukkasen kukkarosisua! Ken haluaa saaren hyvässä kunnossa, melkein käyttämättömän saaren, joka sijaitsee Tyynessä valtameressä, tuossa merien meressä? Sen pohjahinta on aivan mitätön. Miljoona satatuhatta dollaria! Eikö siitä

kukaan tarjoa miljoonaa sataatuhatta?... Puhuuko kukaan?... Tekö hyvä herra? Tekö siellä... te, joka liikutatte päätänne kuin porsliinimandariini?... Minulla on saari!... Niin, saari! Ken haluaa saaren?"

"Näyttäkää tavara!" lausui joku, ikäänkuin olisi ollut kysymys taulusta tai japanilaisesta porsliinimaljakosta.

Ja kaikki salissa olijat purskahtivat nauruun, mutta alkuhintaan ei vain lisätty puolta dollariakaan.

Mutta vaikka itse tavaraa ei voitukaan siirtää kädestä käteen, oli saaren asemakartta hankittu yleisön nähtäväksi. Harrastelijain täytyi tietää mitä ajatella tästä julkisella huutokaupalla tarjotusta maapallon palasesta. Mitään yllätystä ei ollut pelättävissä eikä mitään vastoinkäymistä. Asema, ilmansuunnat, seudun luonne, maanpinnan korkeussuhteet, eri vesistöjen verkko, ilmasto, kulkuyhteydet, kaikki oli helposti edeltäpäin todettavissa. Ei siinä sikaa säkissä ostettaisi, ja hyvinkin saattoi uskoa vakuutusta, ettei voinut olla petoksen pelkoa kauppatavaran laatuun nähden. Sitäpaitsi olivat Yhdysvaltain lukemattomat sanomalehdet, yhtä hyvin Kalifornian paikallislehdet kuin suuret päivälehdet, kahdesti viikossa, kerran viikossa, kahdesti kuussa tai kerran kuussa ilmestyvät julkaisut, aikakauslehdet, loistolukemistot, tilapäislehdet ja muut jo useamman kuukauden ajan lakkaamatta kiinnittäneet yleisön huomiota tähän saareen, jonka huutokaupallamyynnin kongressi oli äänestyksellä hyväksynyt.

Tämä saari oli Spencerin saari, joka sijaitsee länsilounaaseen San Franciscon lahdesta, noin neljänsadankuudenkymmenen meripenikulman päässä Kalifornian rannikolta, 32° 15' pohjoista leveyttä ja 142° 18' läntistä pituutta Greenwichin meridiaanista.

Muuten oli mahdotonta kuvitella eristetympää asemaa kaiken laiva- ja kauppaliikkeen ulkopuolella, vaikka

Spencerin saari olikin verraten lyhyen matkan päässä ja sijaitsi niin sanoaksemme amerikkalaisilla vesillä. Mutta siellä ovat säännölliset, vinoon pohjoiseen tai etelään kulkevat merivirrat muodostaneet ikäänkuin tyvenvetisen järven, jota toisinaan nimitetään "Fleurieun pyörteeksi".

Tämän äärettömän, ilman huomattavaa suuntaa kuohuvan virranpyörteen saartamassa suvannossa sijaitsee Spencerin saari. Vain harvat laivatkaan saavat sen näköpiiriinsä. Tyynenmeren suuret kulkuväylät, jotka yhdistävät uuden mantereen vanhaan kulkien joko Kiinaan tai Japaniin, kääntyvät kaikki eteläisempään suuntaan. Purjealukset tapasivat tämän Fleurieun pyörteen pinnalla alituista tyventä, eikä suorinta tietä kiitävillä höyrylaivoillakaan olisi mitään hyötyä sen yli kulkemisesta. Eivät siis kummatkaan tule välittäneeksi mitään Spencerin saaresta, joka kohoaa siinä kuin jokin Ison valtameren vedenalaisten vuorten yksinäinen huippu. Ihminen, joka tahtoisi paeta maailman melua, etsien yksinäisyyden levollista rauhaa, ei tosiaan voisi löytää mitään parempaa kuin tämän muutamien satojen kilometrien päähän rannikosta kadonneen saaren! Vapaaehtoiselle Robinsonille se olisi ollut ihanteellinen kolkka! Mutta siitä oli maksettava hinta.

Ja miksi sitten Yhdysvallat tahtoivat luopua tästä saaresta? Oliko se oikku? Ei. Suuri kansa ei voi toimia oikusta kuin joku yksityinen henkilö. Asian oikea laita oli näin: Siinä paikassa, jossa se sijaitsee, oli Spencerin saari jo kauan näyttänyt aivan hyödyttömältä asemalta. Sen asuttaminen ei olisi tuottanut mitään käytännöllisiä tuloksia. Sotilaalliselta näkökannalta siihen ei liittynyt mitään mielenkiintoista, koska siltä ei olisi voitu hallita muuta kuin aivan autiota Tyynenmeren seutua. Kauppaliikenteen kannalta se olisi ollut yhtä hyödytön,

koska sen tuotteet eivät olisi korvanneet edes viljelyskustannuksiaan eivätkä rahtikuluja.

Rangaistussiirtolaksi taas se olisi ollut liian lähellä rannikkoa, joten sellaistaakaan ei käynyt sinne perustaminen. Sanalla sanoen, käyttipä sitä mihin tarkoitukseen hyvänsä, se olisi ollut liian hankalaa ja kallista. Niinpä se olikin ollut autiona ikimuistoisista ajoista asti, ja "erinomaisen käytännöllisten" miesten muodostama kongressi oli nyt päättänyt myydä Spencerin saaren huutokaupalla — sillä ehdolla kuitenkin, että ostaja oli vapaan Amerikan kansalainen.

Mutta saarta ei tahdottu antaa ilmaiseksi. Alkuhinnaksikin oli määrätty miljoona satatuhatta dollaria. Jollekulle rahayhtiölle, joka olisi pannut ostamansa omaisuuden viljelykseen ja hankkinut siitä voittoa, moinen summa olisi ollut vain pikkuseikka, jos kauppa todellakin olisi tarjonnut joitakin etuja. Mutta, emme voi sitä liian usein toistaa, se ei tarjonnut mitään etuja. Asiantuntijat eivät välittäneet tästä Yhdysvaltojen irtonaisesta pirstaleesta enempää kuin jostakin napaseudun jäätikköihin kätkeytyneestä luodosta.

Yksityishenkilöille taas oli summa sittenkin melkoinen. Olisi tarvinnut olla rikas maksaakseen moisesta päähänpistosta, joka missään tapauksessa ei voinut tuottaa edes yhtä sadalta! Täytyipä olla ihan äveriäs, sillä summa oli ehdottomasti käteisellä maksettava eli "*cash*", käyttäksemme amerikkalaista sanantapaa; ja varmaa on, että Yhdysvalloissakin ovat harvinaiset sellaiset pomot, joilla on miljoona satatuhatta dollaria noin vain taskurahoina — veteen viskattaviksi ilman mitään voiton toivoa.

Ja kuitenkin oli kongressi päättänyt olla myymättä sitä alle mainitun hinnan. Miljoona satatuhatta dollaria! Ei

senttiäkään sen alle; muutoin Spencerin saari jäisi Yhdysvaltain omaisuudeksi.

Täytyi siis otaksua, ettei kukaan huutaja olisi kylliksi hupsu maksaakseen siitä sellaista hintaa.

Sitäpaitsi oli nimenomaan ennakolta määrätty, että omistaja, jos sellainen konsaan ilmestyi, ei olisi Spencerin saaren kuningas, vaan pienoistasavallan presidentti. Hänellä ei suinkaan olisi mitään oikeutta pitää alamaisia, vaan ainoastaan kansalaisia, jotka nimittäisivät hänet määrätyksi ajaksi ja voisivat hänet rajattomasti yhä uudestaan valita. Joka tapauksessa oli kielletty istuttamasta mitään itsevaltiasten sukupuuta. Koskaan eivät Yhdysvallat olisi sietäneet pienoissimmankaan kuningaskunnan perustamista amerikkalaisille vesille.

Tämä rajoittava ehto oli ehkä omiaan loitontamaan jonkun kunnianhimoisen miljoonamiehen tai valtaistuimelta syöstyn nabobin, joka olisi tahtonut kilpailla Sandwichsaarten, Marquesas-saarten, Pomotu-saarten tai muiden Tyynen valtameren saariryhmien villien kuningasten kanssa. Sanalla sanoen, olipa syynä mikä tahansa, ketään halukasta ostajaa ei ilmestynyt. Aika kului, huutaja kirkui itsensä hengästyksiin, yllyttääkseen tekemään tarjouksia, huutokaupantoimittaja käytti äänivarojansa, mutta ei havaittu ainoatakaan merkitsevää päänliikettä, jollaisia nämä arvoisat välittäjät ovat perin kerkeät huomaamaan, eikä alkuhinnasta ryhdytty edes keskustelemaan.

Täytyy kuitenkin sanoa, että jos vasara lakkaamatta kohosikin pöydän yli, niin ei väkijoukkokaan väsynyt odotukseen. Kokkapuheet risteilivät yhä salissa, sukkeluudet kulkivat miehestä mieheen. Jotkut tarjosivat saaresta kaksi dollaria, kulut mukaan luettuina. Toiset vaativat hyvitystä siitä, että ottaisivat sen haltuunsa.

Ja yhä jatkuivat huutajan äänekkäät ilmoittelut:

"Saari myytävänä! Saari myytävänä!"

Eikä ketään ostajaa.

"Takaatteko, että siellä on kullanpitoista lietettä?" kysyi Merchant Streetin maustekauppias Stumpy.

"En", vastasi huutokaupantoimittaja, "mutta mahdotontakaan se ei ole; ja valtio luovuttaa ostajalle kaikki oikeudet tuollaisiin kultakenttiin".

"Kaihan siellä ainakin on tulivuori?" kysyi Oakhurst.

"Ei ole tulivuorta", vastasi Dean Felporg, "muutoin se olisikin kalliimpi".

Ääretön naurunrähäkkä seurasi tätä vastausta. "Saari myytävänä! Saari myytävänä!" kirkui Gingrass, jonka keuhkot olivat uupumaisillaan.

"Ei enempää kuin dollari, vain puoli dollaria, vain sentti pohjahinnan päälle", virkkoi huutokaupanpitäjä vielä viimeisen kerran, "ja sitten minä lyön! Ensimmäinen kerta!... Toinen kerta!..."

Täydellinen äänettömyys.

"Jos kukaan ei sano mitään, niin huutokauppa peruutetaan! Ensimmäinen kerta! Toinen kerta!"

"Miljoona kaksisataatuhatta dollaria!" Nämä sanat kajahtivat salissa kuin revolverinlaukaukset. Hetkeksi mykistyttyään kääntyi väkijoukko huimapäätä kohti, joka oli uskaltanut pamauttaa tuon summan... Se oli William W. Kolderup San Franciscosta.

II

William W. Kolderup San Franciscosta kamppailee stocktonilaisen J.R. Taskinarin kanssa.

Oli kerran äärettömän rikas mies, joka käsitteli dollarimiljoonia niinkuin muut käsittelevät tuhansia. Se oli William W. Kolderup.

Sanottiin hänen olevan rikkaamman kuin Westminsterin herttua, jonka vuositulot nousivat kahdeksaansataantuhanteen puntaan ja joka saattoi tuhlata viisikymmentätuhatta frangia päivässä eli kolmekymmentäkuusi frangia minuutissa, — rikkaamman kuin Nevadan senaattori Jones, jolla oli kolmenkymmenenviiden miljoonan vuositulot, — rikkaamman kuin itse herra Mackay, jolle hänen kahden miljoonan seitsemänsadanviidenkymmenentuhannen punnan vuotuiset korkonsa hankkivat seitsemäntuhatta kahdeksansataa frangia tunnissa eli kaksi frangia ja jonkun centimen sekunnissa.

En puhu pikkumiljonääreistä: Rotschildeistä, Vanderbilteistä, Northumberlandin herttuoista ja Stewarteista, enkä mahtavan Kalifornian Pankin johtajista ja muista vanhan ja uuden maailman hyvätuloisista henkilöistä, joille William W. Kolderup olisi kyennyt viskelemään almuja. Hän olisi arastelematta lahjoittanut miljoonan aivan kuin te tai minä antaisimme viisikymmenmarkkasen.

Kalifornian ensimmäisten kultakaivosten käsittelyssä tämä arvoisa keinottelija oli laskenut arvaamattoman varallisuutensa vankat perustukset.

Hän oli sveitsiläisen kapteeni Sutterin [Sutter jäi itse köyhäksi, kolmekymmentä vuotta turhaan hakien omistusoikeuksilleen lain tunnustusta. *Suom.*] pääasiallisin yhtiökumppani, hänen, jonka tiluksilta ensimmäinen kultasuoni vuonna 1848 löydettiin. Tuon ajankohdan jälkeen tapaamme hänet onnen ja neronsa avustamina ottamassa osaa kaikkiin molempain pallonpuoliskojen suuriin likeyrityksiin. Silloin hän heittäytyi rohkeasti kaikkiin kauppaja- ja teollisuuskeinotteluihin. Hänen ehtymättömät rahastonsa käyttivät satoja tehtaita, hänen laivansa kuljettivat niiden tuotteita kaikkeen maailmaan. Hänen rikkautensa karttui siis ei ainoastaan aritmeettisen, vaan geometrisenkin sarjan vauhdilla. Hänestä sanottiin, kuten miljardimiehistä yleensä sanotaan, että hän ei tietänyt omaisuutensa määrää. Tositeossa hän tiesi sen melkein dollarilleen, mutta ei siitä juuri kerskannut.

Sillä hetkellä, jolloin hänet esittelemme lukijoillemme kaikella arvonannolla, jota niin "vankalle pohjalla" seisova mies ansaitsee, oli William W. Kolderupilla kaksituhatta toimistoa siroiteltuina kaikkiin maailman ääriin, kahdeksankymmentätuhatta henkeä palveluksessaan eri konttoreissaan Amerikassa, Euroopassa ja Australiassa, kolmesataatuhatta liiketuttavaa sekä viidensadan aluksen laivasto, joka alituisesti kynti meriä ja hankki hänelle voittoa. Ja hän käytti kokonaisen miljoonan vuodessa tavaraleimoihin ja kirjeiden postimaksuihin. Hän oli tosiaan uhkean Friscon (minkä pienen hyväilynimen amerikkalaiset tuttavallisessa puheessa antavat Kalifornian pääkaupungille) kunniana ja ylpeytenä.

William W. Kolderupin huudon täytyi ehdottomasti olla mitä vakavin tarjous. Kun siis "huutokaupan" katselijat

olivat todenneet, kuka se oli, joka sadallatuhannella dollarilla oli ylittänyt Spencerin saarelle pannun pohjahinnan, syntyi vastustamatonta liikettä, leikkipuheet taukosivat heti, sanasutkaukset vaihtuivat ihastushuudoiksi, kajahtipa myyntisalissa yksi ja toinen hurrauskin.

Sitten tätä hälinää seurasi syvä hiljaisuus. Silmät suurenivat, korvia heristettiin. Mitä meihin tulee, niin jos olisimme olleet siellä, olisi hengityksemme pysähtynyt, jottemme olisi menettäneet mitään näytelmästä, joka seuraisi, jos joku muu harrastelija olisi antautunut kamppailuun William W. Kolderupin kanssa.

Mutta oliko se luultavaa? Oliko se edes mahdollista?

Ei! Ja riitti kerta kaikkiaan vain vilkaista William W. Kolderupiin ollakseen siitä varma, että hän ei milloinkaan antaisi perään asiassa, jossa hänen rahamiesmahtinsa pantaisiin koetukselle.

Hän oli kookas, vahva, isopäinen ja laajaharteinen mies, jonka jäsenet olivat tiukkaan kiinnitetyt rautaisen, lujasti naulatun kehän ympärille. Hänen hyväluontoinen, mutta päättäväinen katseensa ei kernaasti suuntautunut alaspäin. Hänen harmahtava tukkansa kiersi vielä tiheänä pensastona hänen kalloansa, yhtä runsaana kuin nuorukaisen iällä. Hänen nenänsä suorat ääriviivat muodostivat mittausopillisesti piirretyn suorakulmaisen kolmion. Viiksiä hänellä ei ollut. Amerikkalaismalliin leikattu parta kasvoi karheana leuassa, sen molemmat ylähuiput tavoittelivat leukapieliä, ja sitten se jatkui harmahtavana poskipartana ohimoille asti. Valkoiset hampaat olivat sopusuhtaisessa järjestyksessä hienoa ja tiukkaa suuta koristamassa. Siinä oli todellinen kommodorin pää, joka pystynä kohoaa myrskyssä ja uhmaa rajuilmaa. Mikään tuulispää ei olisi sitä taivuttanut, niin vankkana se seisoivat voimakkaassa kaulassa, joka oli sitä

kannattamassa. Tässä ylitarjousten kamppailussa merkitsisi sen jokainen nyökähdys ylhäältä alaspäin satatuhatta dollaria lisää.

Turhaa oli antautua otteluun.

"Miljoona kaksisataatuhatta dollaria, miljoona kaksisataatuhatta!" lausui huutokaupanpitäjä sillä omituisella korostuksella, jota välittäjä käyttää, kun vihdoinkin näkee, että hänen hommansa menestyy ja tuottaa hyötyä.

"Miljoona kaksisataatuhatta dollaria on tarjottu!" toisteli huutaja Gingrass.

"Oh, huoleti voi korottaa!" jupisi kapakoitsija Oakhurst. "William W. Kolderup ei peräänny!"

"Hän tietää hyvin, että kukaan ei tohdi yrittää!" vastasi Merchant Streetin maustekauppias.

Useampaan kertaan toisteltu "Hst!" pakotti nämä kunnan liikemiehet täydellisesti vaikenemaan. Tahdottiin kuulla. Sydämet pamppailivat. Rohkenisiko joku ääni kohota vastaamaan William W. Kolderupin huutoon? Tämä itse pysyi hievahtamatta, ylvään näköisenä. Hän oli siinä niin tyynenä kuin ei asia olisi häntä lainkaan liikuttanut. Mutta hänen vieressään seisijat saattoivat havaita, että hänen silmänsä olivat kuin kaksi vireeseen vedettyä dollareilla panostettua pistoolia, jotka ovat valmiina laukeamaan.

"Eikö kukaan sano mitään?" kysyi Dean Felporg.

Kukaan ei sanonut mitään.

"Ensimmäinen kerta, toinen kerta!..."

"Ensimmäinen kerta, toinen kerta!..." toisteli Gingrass, perin tottuneena tällaiseen pieneen kaksinpuheluun huutokaupanpitäjän kanssa.

"Minä lyön kaupan!"

"Me lyömme kaupan!"

"Miljoonalla kahdellasadallatuhannella dollarilla menee Spencerin saari maineen mantuineen!"

"Miljoonalla kahdellasadallatuhannella dollarilla!"

"Oletteko harkinneet?... oletteko käsittäneet?"

"Eikö kukaan kadu?"

"Miljoonalla kahdellasadallatuhannella dollarilla
Spencerin saari!"

Ahdistuneet rinnat kohosivat ja laskeutuivat
suonenvedontapaisesti. Vieläkö viimeisessä
silmänräpäyksessä tehtäisiin jokin ylitarjous?

Oikea käsi kohotettuna pöydän yli heilutti
huutokaupanpitäjä Felporg norsunluista vasaraansa... Isku,
vain yksi isku, ja kauppa olisi päätetty!

Yleisöön ei olisi tehnyt suurempaa vaikutusta, jos se olisi
katsellut lynkkaus-lain summittaista sovelluttamista!

Vasara laskeutui verkalleen, melkein hipaisi pöytää,
värisi hetkisen kuin miekka silloin, kun se aiotaan työntää
vastustajan rintaan. Sitten se laskeutui nopeasti...

Mutta ennenkuin lyönti oli kumahtanut, kuultiin erään
äänen lausuvan sanat:

"Miljoona kolmesataatuhatta dollaria!"

Kuului ensin yleisen hämmästyksen "ah!" ja sitten toinen,
ei vähemmän yksimielisen tyytyväisyyden "ah!" Oli
saapunut ylitarjooja. Syntyisi siis kilvoittelua.

Mutta kuka oli se huimapää, joka tohti tulla
rahamasseilla ottelemaan San Franciscon William W.
Kolderupin kanssa? Se oli J.R. Taskinar Stocktonista.

J.R. Taskinar oli rikas, mutta hän oli vielä kuulumpi
paksuudestaan. Hän painoi neljäsataayhdeksänkymmentä
naulaa. Jos hän oli päässyt vain toiselle sijalle Chicagon
"lihavien miesten kilpailussa", johtui se siitä, että hänelle ei
ollut suotu aikaa lopettaa päivällistään ja että hän siten oli
menettänyt kymmenkunta naulaa.

Tämä järkäle, jonka äärettömälle ruholle tarvittiin
erikoinen tuoli hänen istuakseen, asui Stocktonissa San
Joachimien varrella. Se on Kalifornian tärkeimpiä

kaupunkeja, etelän kaivosalueen varastokeskuksia, kilpailen Sacramenton kanssa, johon taas keskittyivät pohjoisten kaivosten tuotteet. Sieltä laivat lastaavat suurimman määrän kalifornialaista viljaakin.

Eivät ainoastaan kaivosten tuotteet ja viljakauppa olleet antaneet J.R. Taskinarille tilaisuutta äärettömän varallisuuden hankkimiseen, vaan myöskin paloöljy oli kultaakantavana Paktolos-virtana juossut hänen kassakirstunsa lävitse. Sitäpaitsi hän oli suuri peluri, onnellinen peluri ja "pokeri", Länsi-Amerikan uhkapeli, oli aina osoittautunut ihmeellisen suosiolliseksi ja tuhlaavan runsasantiseksi häntä kohtaan. Mutta niin rikas kuin hän olikin, hän oli häijy ihminen, jonka nimeen ei kernaasti liitetty seudulla niin yleisesti käytettyä lisäkettä "arvoisa".

Kaikki lukuun ottaen hän oli niin sanoaksemme oivallinen syntipukki, ja ehkä hänen selkäänsä sälytettiin enemmän kuin kohtuullista oli. Varmaa ainakin on, että monissa tapauksissa hän ei häikäillyt käyttää *derringeriä* eli kalifornialaista revolveria.

Oli miten oli, J.R. Taskinar vihasi aivan erikoisesti William W. Kolderupia. Hän kadehti tämän varallisuutta, asemaa, hyvää mainetta. Hän halveksi kilpailijaansa niinkuin lihava mies halveksii miestä, jota hänellä on oikeus pitää laihana. Tämä ei ollut ensi kerta, kun Stocktonin liikemies yritti siepata San Franciscon liikemieheltä jonkin kauppahomman, hyvän tai huonon, vain pelkästä kilpailunhalusta. William W. Kolderup tunsu hänet perinpohjin ja osoitti hänelle joka kerta ylenkatsetta, joka oli omansa häntä ärsyttämään.

Viimeinen menestys, jota J.R. Taskinar ei vastustajalleen antanut anteeksi, oli se, että tämä oli hänet täydellisesti lyönyt äskeisissä vaaleissa. Hänen ponnistuksistaan, uhkauksistaan ja panetteluistaan huolimatta — puhumattakaan niistä monista tuhansista dollareista, jotka

hänen vaalikätyrinsä olivat turhaan tuhlanneet, — istui William W. Kolderup paikallaan Sacramenton lakialaativassa neuvostossa.

Ja nyt oli J.R. Taskinar jollakin minulle tuntemattomalla tavalla saanut kuulla, että William W. Kolderup aikoi hankkia Spencerin saaren haltuunsa. Tuo saari olisi hänelle epäilemättä yhtä hyödytön kuin myöskin kilpailijalle. Siitä viisi! Tässä oli uusi tilaisuus ryhtyä otteluun, kilvoitella ja ehkä voittaakin. J.R. Taskinar ei saattanut päästää sitä tilaisuutta käsistään.

Ja senvuoksi oli J.R. Taskinar saapunut huutokauppakamariin kaikkien noiden utelioiden keskuuteen, jotka eivät voineet aavistaa hänen aikeitansa. Sen vuoksi hän ainakin oli varustanut patterinsa ja ennen toimeen tarttumista odottanut, kunnes hänen vastustajansa oli lisännyt pohjahintaan, niin korkea kuin se jo olikin.

Vihdoin oli William W. Kolderup kajahduttanut huutonsa: "Miljoona kaksisataatuhatta dollaria!"

Ja juuri silloin, kun William W. Kolderup luuli lopullisesti saaneensa tämän saaren, oli J.R. Taskinar jättiläisäänellä pamauttanut: "Miljoona kolmesataatuhatta dollaria!"

Kaikki olivat kääntyneet häntä katsomaan.

"Paksu Taskinar!"

Tuo nimi kulki suusta suuhun. Paksu Taskinar! Kyllä hänet tunnettiin! Hänen lihavuutensa oli antanut aiheen useampaan kuin yhteen kirjoitukseen Yhdysvaltain sanomalehdissä. En tiedä, kuka matemaatikko oli korkealentoisin laskelmin osoittanut vielä senkin, että hänen ruhonsa oli kyllin iso vaikuttaakseen meidän sivukiertolaiseemme ja häiritäkseen tuntuvassa määrässä kuun radan suuntaa.

Mutta J.R. Taskinarin ruumiinrakennus ei tällä hetkellä herättänyt salissaolijain mielenkiintoa. Se seikka, että hän antautui suoranaiseen julkiseen kilpailuun William W.

Kolderupin kanssa, lupasi heille paljota liikuttavamman näytelmän. Olihan syntymässä sankariottelu, jossa dollareja käytettäisiin luoteina. Enkä tiedä, kumman rahakirstun puolesta vedonlyöjät olisivat enemmän uskaltaneet.

Äärettömän rikkaita olivat molemmat, nämä kaksi verivihollista! Olisi siis enää kysymys vain itserakkaudesta.

Kun ensimmäiset, nopeasti hillityt kiihtymyksen liikahdukset olivat päättyneet, syntyi väkijoukossa uusi äänettömyys. Olisi kuullut hämähäkinkin kutovan verkkoansa.

Huutokaupan toimittajan Dean Felporgin ääni katkaisi tämän painostavan hiljaisuuden.

"Miljoonalla kolmellasadalla tuhannella dollarilla Spencerin saari!" huusi hän nousten pystyyn, voidakseen paremmin seurata tarjousten sarjaa.

William W. Kolderup oli kääntynyt J.R. Taskinariin päin. Läsnaolijat olivat väistyneet sivummalle tehdäkseen tilaa molemmille riitapuolille. Stocktonin mies ja San Franciscon mies saattoivat nähdä toisensa kasvoista kasvoihin, tuijottaa toisiinsa mielensä mukaan. Totuus pakottaa meidät sanomaan, että he eivät sitä laiminlyöneetkään. Koskaan ei toinen olisi taipunut luomaan alas katsettansa toisen edessä.

"Miljoona neljäsataatuhatta dollaria", virkkoi William W. Kolderup.

"Miljoona viisisataatuhatta!" vastasi J.R. Taskinar.

"Satatuhatta lisää!"

"Miljoona seitsemänsataatuhatta!"

Eikö tämä tuo mieleenne kertomusta kahdesta Glasgowin teollisuudenharjoittajasta, jotka onnettomuuden uhallakin kilpailivat siitä, kumpi rakentaisi tehtaansa piipun korkeammaksi kuin toinen? Mutta nyt rakennettiin torneja kultaharkoista.

J.R. Taskinarin ylitarjousten jälkeen William W. Kolderup kuitenkin jäi jonkun hetken miettimään ennenkuin antautui uudestaan kamppailuun. Taskinar sitävastoin räjähti kuin pommi eikä näkynyt haluavan silmänräpäystäkään harkita.

"Miljoona seitsemänsataatuhatta dollaria!" toisti huutokaupanpitäjä. "No, hyvät herrat, saarihan menee melkein ilmaiseksi!... Ihan lahjaksi!"

Olisi saattanut luulla, että tuo arvoisa Felporg olisi virkatottumuksensa kiihoittamana lisännyt: "Kehyskin maksaa enemmän!"

"Miljoona seitsemänsataatuhatta dollaria", kirkui huutaja Gingrass.

"Miljoona kahdeksansataatuhatta", vastasi William W. Kolderup.

"Miljoona yhdeksänsataatuhatta", säesti J.R. Taskinar.

"Kaksi miljoonaa!" huusi William W. Kolderup heti, tällä kertaa odottamatta.

Hänen kasvonsa olivat hiukan kalvenneet hänen lausueksaan nämä viime sanat, mutta koko hänen asentonsa muistutti miehestä, joka ei tahdo luopua kamppailusta.

J.R. Taskinar hehkui kiihtymyksestä. Hänen tavattoman leveät kasvonsa muistuttivat rautateillä käytettyjä merkkilevyjä, joiden punainen puoli esille käännettynä tarkoittaa junan pysähdyttämistä. Mutta luultavastikaan hänen kilpailijansa ei välittäisi varoitusmerkeistä, vaan lisäisi höyryä.

J.R. Taskinar tunsi sen. Veri nousi hänen kasvoihinsa, jotka pöhöttyivät kuin kaatuvatautisella. Hän mykerteli kallisarvoisilla briljanteilla koristetuilla paksuilla sormillaan kellonsa raskaita kultaperiä. Hän katseli vastustajaansa ja sulki sitten hetkiseksi silmänsä avatakseen ne jälleen entistä vihaisempina.

"Kaksi ja puoli miljoonaa dollaria!" huudahti hän vihdoin toivoen tällä jättiläishypyllä ehkäisevänsä enemmän lisätarjoukset.

"Kaksi miljoonaa seitsemänsataatuhatta!" vastasi William W. Kolderup hyvin tyynellä äänellä.

"Kaksi miljoonaa yhdeksänsataatuhatta!"

"Kolme miljoonaa."

Niin, San Franciscon William W. Kolderup oli luvannut kolme miljoonaa dollaria.

Kättentaputukset olivat jo paukahtaa. Ne pidättyivät kuitenkin huutokaupan toimittajan äänen kajahtaessa, kun tämä toisti huudon ja uhkasi vaistomaisella lihasten liikkeellä laskea kohotetun vasaran. Olisi luullut, että Dean Felporg, niin tylsistynyt kuin hän olikin julkisen huutokaupan yllätyksiä vastaan, oli kykenemätön kauemmin hillitsemään itseään.

Kaikkien katseet olivat kääntyneet J.R. Taskinariin päin. Tuo isoruhoinen mies tunsi niiden painon, mutta vielä enemmän noiden kolmen miljoonan dollarin painon, joka näkyi hänet murskaavan. Hän aikoi puhua, kaiketikin tehdäkseen ylitarjouksen, mutta ei saanut sanaa suustansa. Hän koetti liikuttaa päätänsä... mutta ei enää kyennyt.

Vihdoin kuului hänen äänensä heikkona, mutta silti riittävän selvänä.

"Kolme ja puoli miljoonaa!" jupisi hän.

"Neljä miljoonaa", vastasi William W. Kolderup.

Se oli viimeinen nuijanisku. J.R. Taskinar lyyhistyi. Vasara kumahti pöydän marmorilaattaan...

Spencerin saari oli myyty huutokaupalla neljästä miljoonasta dollarista San Franciscon William W. Kolderupille.

— Kyllä minä kosten! — jupisi J.R. Taskinar.

Ja luotuansa vielä vihaisen silmäyksen vastustajaansa hän palasi Occidental-hotelliin.